

САЊАР БУДУЋНОСТИ

I

Ни дубоки зимски сан, ни дупла стакла прозора моје собе, нису успела да надјачају дечје радосне жагоре и прапорце коњске запреге великих санки које су као локомотива вукле за собом мање саонице везане једна за другу и попут воза пролазиле нашим шором.

Тај жагор се највише чуо баш испред мог прозора и условио да се тргнем из сна и пробудим и поспанним очима угледам тај приказ.

Одејај снежне белине помало зубатог сунца је допринео да очи на трен заслепљене и још ненавикнуте на јачину светлости прозор учине бајковитим. Чика Ставра из доњег шора би са првим снегом упрезао велике саонице и деци чинио огромну радост. Његова два липицанера, бела као снег, била би зими нестварнији него лети, кад све улице Бечеја озелене и када крене на уранак фијакером на обале Тисе. Белци би јездили бескрајем снежне равнице попут два бела лабуда набујалом Тисом. Морам признати да је малопређашњи приказ на мене деловао попут хипнозе. Такоређи, приковао ме је уз прозорско окно, да за трен изгубих представу о времену и простору. Слика је као са старих новогодишњих честитки.

Изненађена сам била и висином нападалог снега преко ноћи; сваки жбун, воћка, бандера, жица – били су украшени снежним декором. Попут брушеног дијаманта, искрицама одашиљали би сунчеве зраке.

Летње и зимске распусте сам најчешће проводила код баке и деке у Бечеју. Пред овим прозором моје собе сам се осећала као Алиса пред чаробним огледалом. Скоро свако годишње доба је обиловало својим чарима, скупљене завесе баш као на позоришној бини приказивале би представе из животне стварности. Прозор је био окренут према источној страни и на њему се увек осећа радост рађања сунца и новог дана. Лети би кроз отворен прозор допирали цвркути птица, гакање гусака, рзај коња, псећи лавежи, звук пољопривредних машина... А ноћу би кроз одшкринут прозор и комарник улазио опојан мирис ноћних флајли из баштице.

Прабаба би у јесен на ормару остављала по коју дуњу и њихов мирис је собом ширио мир и спокој.

Било је дана када су се на небу учавали тамни облаци пред већу олују, тада би то беспрекорно бело небо на себи имало кишне завесе које би после донеле обилне кише. Деда је тада са спољне стране прозора заклапао шолокатре да заштити стакло од јаког удара ветра и града.

Приповедала бих ја сада вама још много тога о погледу са прозора са моје собе. Зиме је поглед видљивији, јер га лети у доњем делу стакла помало заклањају расцветале мушкатле.

Али, извините ме молићу лепо, знам ускоро ће опет чика Ставра наићи нашим шором са својом запрегом.

И заиста недуго затим Ивана и браћа Никола и Душан чекали су на „станици” испред куће да се њихове саонице-вагонићи прикаче овој раздраганој шареној композицији. Деда их је дуго испраћао погледом. Песма, дечји жагори, звук прапораца коња су са удаљавањем постајали све тиши и тиши ка дољи. Једино је Душанов пас, црни пулин Вито, каскао за њима, урањао и израњао из пртина дубоког снега, док се и он није стопио са снежном белином.

II

Изласком из насеља, ова весела дружина се атарским путем упућивала ка шлајзу и Тиси. Из једне завејане тулајске купе дуж пута, фркну фазан, фрррррр, у ниском лету тик изнад коња да су се и они на трен тргли, и као по команди кочијаша у исти мах задигли вратове и пропели се на задње ноге. Изненађен је био чак и чика Ставра. Код деце је то изазивало још већу дреку и радост.

До шлајза, то јест до окретнице, су две срне у неком паничном бегу хитале у шикаре крај долме Тисе, а онда се на окретници зачуо снажан и продоран глас чика Ставре: „Ооооо?!!” Повукао је снажно кајасе и коњи су стали као укопани. Приметио је да се мали Никола који је био последњи у поворци преврнуо заједно са саонцама у снежни нанос. Брат Душан је одмах прискочио у помоћ заронивши у снежни талас у покушају да Николу извуче из снега. Изронили су у исти мах као дављеник и спасилац из дубоког вира. Машући рукама да би са себе отресли што више снега, Душан га је снажно тапкао по раменима и леђима. Код Николе су бридели црвени образ, носић је подсећао на клонов, а осмех је и даље био на лицу али скривен испод шала. Личио је на млинара који је управо изашао из воденице. Његов изглед и радост и подигнуте обе руке изнад рамена код деце су изазвали буру одушевљења. Стајао је пред њима као

победник пред масом која се смејала и радовала његовом подвигу. Ето после тих малих непријатности све се ипак добро завршило.

III

Експедиција, баш као прави истраживачи на северном полу, упућивала се у базу где их чека топао напитање, ручак, топла просторија и љубав најдражих укућана.

Са уласком у насеље лавез паса са обода насеља све се више појачавао као звук оборених домина. Чика Ставра је знао где и испред које куће треба да стане, да би се станар из те куће откачио из композиције. Обично их је неко од укућана дочекивао и узимао саонице. Понеко би чика Ставру нудио флашом и чашицом ракије, он би се љубазно захваљивао и одбијао.

Старији су желели да му се на неки начин захвале за сав тај труд и пажњу коју поклања деци, али он би скромно одговорио да тај његов труд није ништа значајно и вредно, да то сматра обавезом и дужношћу. Како је често говорио највећа му је награда кад му се неко дете на улици срдачно јави, пожели добар дан и упуту дечји осмех. Ставра је увек говорио да деци треба учинити радосно детињство и безбрижно одрастање. Доста има година и каже да нажалост памти и зна да су многе генерације у детињству осетиле рат, глад и страхоте. И зато, сваки миран и леп период треба неговати и чувати, а посебно детиње доба. Јер како он каже не вози он само децу, већ су то будући: лекари, пилоти, учитељи, добри ратари, сточари, можда велики писци, глумци, научници и ко зна шта све не!

Одбор за дочек је био спреман и испред наше куће – тетка Ивана, деда Бошко, комшиница Весна, бака Зоране и Сање – близнакиња, мојих драгих другарица. Троје санки је још преостало од онога дугачког низа од девет „вагонића”. Тетка Ивана је махнула у знак поздрава, она је рођена сестра моје мајке Данијеле, мајка мог брата Душана. Ја са поносом носим њено име, у породици је због мене још ословљавају са „велика Ивана”. Једино је мој рођени брат Никола зове још и „тетика”, јер не воли кад јој кажу „велика”, за њега су велики само џинови. На улицу од укућана нису изашли још бака Бранка и дедина мајка, наша прабаба Даница, а ми је од милоште зовемо „прамба”. Оне су се забавиле око ручка.

Велика капија широм отворена у знак добродошлице. Коњи као да су без изричите команде сами кренули пун круг и усмеривши се преко наше ћуприје у

дворишту направили пун круг према излазу на сокак и стали. Чика Ставра их је одмах утопио, бацивши им преко леђа два стара војничка ћебета.

Коњима ово двориште није непознато, јер су често у њему боравили и били даривани од прамбе везеним пешкирима за божићно јахање или на Ђурђевдан са уранка.

Деда и чика Ставра се присно загрлише: „Где си ратни друже!?” Њихово другарство датира још из ране младости, момачких дана, када су се игром случаја или судбине у војсци срели на караули у Словенији на граници Југославије и Италије. Деда је тамо служио војску у Југословенској народној армији, био је граничар и водич паса, а Ставра млади војник. Често су препричавали доживљаје из војске, спомињали Толман град и нестварно чисту реку Сочу.

Тетица и комшиница Весна се позабавише око одвезивања санки. Никола, Ивана и Душан утрчаше у ходник, изувајући смрзнуту обућу са које се брзином светлости топио снег и разливао по плочицама, а укућане јакне одлагали су на офингере.

Тетка до капије испрати комшаницу Весну, Зорану и Сању, иако их је претходно замолила да се девојчице угреју чајем од домаће сушене нане, а Весна кафом, али се комшиница Весна љубазно захвалила, журила је да зготови ручак, а и пита бундевару само што није испечена, требало би да је већ вади из фуруне. Затим се тетица упути ка кући, а деда и чика Ставра у башту према пчелињаку.

Никола се одмах увуче у запећак, наслањајући пажљиво дланове уз каљаву пећ. Душан седе за сто, а мала Ивана се за трен изгуби до своје собе. Прамба је из чајника од порцелана у три шољице сипала топао напиток, пара и мирис нане испунили су просторију и за трен као да су подсетили на лето и цветну ливаду.

– Ивана! – Тетицин глас наруши на трен мир.

– Где је Ивана? – упита тетица.

– У соби – одговори прамба уморним гласом.

– Долазим! – Чуо се глас из предсобља.

Ивана је ушла, у руци је држала мобилни телефон.

Средила је своју фризуру, распустила пунђу у коњски реп и преобукла друге панталоне.

– Назови маму, звала је забринута што се не јављате.

– Ево, управо сам намеравала да је позовем – рече Ивана тетици.

И само што изговори, кад јој са телефона засвира мелодија „ма не бих ти се јавила ни када би ме позвала”.

Прамба се увек чудила тим новим справама, савременог доба. Била је љута када сви у кући зуре у те справе, нико ни са ким ни реч не прозбори, и само типкају, типкају. И зато се у кући знао ред, нема компјутера, нема таблета, мобилних телефона, док се у кући не руча, а после „куд који мили моји”, често је прамба изговарала.

– Молим мама! – рече ћера умиљатим гласом.

– Па добро, Ивана, што се не јављате!? – Упита мама љутито, и настави даље излагање. – Звала сам и тебе и Николу.

– Мама, извини, ишли смо са чика Ставром на санкање, била је велика бука и нисам чула телефон.

– Добро! – мама одмекну мало, па настави...

– Соба ти је окречена, паркет је излакиран, суши се. Сутра долазимо по вас поподне, после свињокола, данас одмах спакујте све ваше ствари, јер сутра нећемо имати времена, будите добри, немојте да правите проблеме!

– Добро мама! – рече Ивана.

– Мама, мама како је моја маца и да ли јој недостајем?

– У ходнику је ноћила. У њеном платненом лежају од пружа, јер се паркет у соби још увек суши – рече сама сад већ видно смиренијим тоном. И у том тону настави:

– Шта ми ради Ницо, прави ли несташлуке?

– Не мама, добар је, управо се суши у запећку.

– Штааа!? Па зар је опет пробијао лед по каналима или се ваљао по снегу? – опет мама повиси тон.

– Зар опет жели да се разболи!? – рече мама љутито и забринуто. – Нека ми се јави са твог телефона касније, и пренеси му да за четири дана има наступ на прелу¹ са вртићем, нек научи онај његов текст. А ти Ивана имаш наступ са фолколором за пет дана!

– Знам мама, синоћ ми је Анђела послала поруку.

– Добро, ’ајде ћао, будите добри!

¹ Личка прела су традиционални културноуметнички догађај у Банатском Карађорђеву.

Тад Никола прсну у бес.

– Зашто мораш да говориш да сам мокар од снега, то се могло сваком десити!?

– Да могло је, а није, од све деце то се само теби деси, али баш увек – одбруси му Ивана истом жестином.

IV

У врх баште је био дедин пчелињак, кошнице које су добро биле маскиране снегом и воћњак. Разнобојност кошница се у овој снежној белини учинила невидљивом.

Деда је стари пчелар, наследио је љубав према пчелама од свог оца. Пчеларио је полошкама са 20 рамова, оним великим, тешким, и никада није селио нигде далеко на пашу, јер у близини имао је велику ловачку багремову шуму, а одмах иза шуме њиву, коју су мештани засејавали уљаном репицом, детелином и великим површинама под сунцокретом.

То би све лети обиловало богатом пашом ако су повољни временски услови. Но, то се понеке године није дешавало.

Деда је чика Ставру убедио да почне да пчелари. Прво му је поклонио једно друштво, затим му је ухватио рој, а потом је чика Ставра почео да купује пчеларску литературу и заразио се пчеларством. Деда му је у томе несебично помагао, заједно врцају, третирају против неких бубица, а у зиму им додају некакве шећерне погаче које и Душан воли да грицка. Ослушкивали су како пчеле зимују, гуменим цревом којим је деда претакао вино. Један крај црева наслони на ухо, други на улаз у кошницу.

Деда ме је једном водио да и ја то послушкујем, на почетку сам се бојала да ме нека пчела не уједе, али деда ми је објаснио да када је јако хладно пчеле се скупљају у лопту и тако се греју и не излећу из кошнице. И заиста кроз шупљине гуменог црева чује се зујање, брујање, а то је знак да су пчеле живе и да нису којим случајем напустиле свој дом – кошницу.

У међувремену Никола се све више љутио на своју сестру Ивану. Ту скоро свађу прекинула је лупа обућом, јер су деда и чика Ствара отресали са обуће снег, улазећи у ходник. Недуго затим уђоше у кућу. Чика Ставра назва добар дан у кућу, руковаше се са прамбом која их је шеретски упитала: „Шта раде зујке?“, мислећи на вредне пчеле. Чика Ставра се само осмехну и климну главом: „Чекају са нестрпљењем пролеће и лепо време, баш као и ми!“

Никола се помало постиђен још више повуче у запећак, кријући сузне очи, јер су га баба Бранка, тетица Ивана критиковале што је изгубио мобилни телефон. Кад је то чуо деда, рече да се Никола не секира и не плаче да ће га он и Линда пронаћи.

Линда је оштроглаки немачки птичар са којим је деда ишао у лов на фазана, зеца и дивље патке. Линда је увек затворена у боксу. Имала је кућицу и ограду од жице са стране и одозго. Била је добра и у лову, али и по дворишту, купила је јаја из гнезда, из сламе, а понекад би падала и по која кока код нас, а богами и из комшилука, све док је нисмо затворили.

Чика Ставра хтеде да утеши Николу, погледа у њега, намигну да нико не примети, и рече да му је жао што су се коњи успунтали и били криви за оно превртање, јер је Никола био последњи у низу везаних саоница, те да се не би десило превртање да је успео на окретишту да их боље укроти, што на Николином лицу изазва благ осмех и задовољство.

V

Док су деда и чика Ставра пијуккали кафу, деда га убеди да проба и ракију медовачу, због које се чика Ставра само стреса главом и раменима и учини ууууу!

– Добра љута!

Пао је договор да са дедом и поводцем у саоницама седне и Линда па ће их чика Ставра одвести чак до окретнице, где претпоставља да је највероватније Николи испао телефон.

При изласку из куће чика Ставра приђе у запећак и потапша Николу по рамену. Никола му се широко осмехну у знак захвалности, што га је некако оправдао. Једино су њих двојица знали за ову догодовштину, да је Никола на окретници док су коњи ишли, пристојно, лагано се пропео са обе ноге на саонице и стајао на саоницама раширених руку, све док се заједно са саоницама није стопоштао у снежни нанос. Сад му је чика Ставра намигнуо са дужом задршком затвореног очног капка, сигуран да га нико није могао видети. Никола му је длановима „бацио пет”.

Деда је поред Линде у саонице убацио и џак пабирака и две бале лепе детелине.

Поручивши свима:

– Ви ручајте, а ја ћу кад дођем, мене не чекајте!

Запрега је изашла из дворишта. Крупнији снег је поново почео да пада, толико крупан да је успео да прекрије неке трагове лакших дивљачи, птица...

Пре окретнице, једну дуж су застали крај пута, деда је пустио Линду са повоца. А из саоница су он и чика Ставра узели тај џак пабирака, ногама разгрнули снег у близини чеке и хранилице за дивљач и изручили пабирке на хладну земљу. Раздрешили бале детелине и раширили у хранилицу, сличну оној као што деда има у овчарнику. Та храна ће дивљачи добро доћи кад је овако висок снег за преживљавање.

VI

Чика Ставра двадесетак метара пре окретнице заустави коње и обојца изађоше из саоница. Дедо је са свог мобилног телефона позвао Николин број и приближавали су се месту где је Никола изводио своје каскадерске вештине. Линда је као прави ловачки пас осећала да се нешто чудно догађа, задигла ногу, наћулила уши и снажно скочила у снег и почела да копа ногама. У својим чељустима је држала телефон који је био умотан у заштитну футролу. Дедо ју је тапшао по леђима, и она је била сва поносите као да је донела устрељену дивљу патку из мочваре.

– Браво Линда! Линда дај, пусти! – изговарао је деда док је мазио Линду у знак захвалности.

Окренувши саонице, Линда је опет под повоцем била на санкама, као заслужна за овај пронађен и уловљен „плен” радосно се извијала по читавом задњем седишту саоница које су се упућивале ка насељу. Осећала се некако важна и поносна. Као права принцеза доведена је пред капију свог дворца. Велика капија је овог пута била затворена, па је са дедом ушла кроз врата капије у двориште, а чика Ставра је кренуо својој кући.

Никола је потрчао деди у загрљај, јер му је он подигавши руку показао Николину Нокију.

Никола је ручао тек са дедом, од узбуђења и неизвесности није могао да једе са осталим укућанима. Супица, пире кромпир, печено пиле, мешана салата, кисели купус, компот од дуња и штрудла са маком. Била је то богата трпеза која увек бива у нашој кући. Од свега тога Никола је конзумирао једино што му је бака Бранка за њега посебно спремила – закувала му је супу са кнедлама. Никола није хтео супу са резанцима јер му је један његов другар Марко из вртића рекао да је један дечак јео супу са резанцима и да му се све то замрсило у клупко, те да је морао ићи код доктора да му то оперишу и изваде из стомака.

Док је ручао, деда му је испричао како је Линда пронашла телефон. После ручка Никола је убрзо заспао. Деда је мало одморио, па је касније припремао у шупи столове и све што је потребно за сутрашњи свинокољ. Бака је намирила живину, овце, касније се придружио и деда да намири свиње, почисти шталу и свињце, а бака Бранка је као и сваког дана пред сумрак помузла и нахранила телце које се ритало по сувој простртој слами.

Дан је кратак, али је био пун догодовштина и догађаја.

VII

Скичање свиња, лавез Линде и пулина Вите, који је од синоћ затворен у шупи за дрва, и осталих комшијских паса, пробуди ме из сна. Нисам томе давала неку велику важност, јер сам је и очекивала, али сам жељна сна, ускоро опет утонула у дубоки санак, који је морила белина која се простирала кроз прозорско стакло.

Знам да Никола и Душан у њиховој соби то нису ни осетили.

А када је о свињокољу реч, Никола се боји и никада није присуствовао том суровом чину, а и то није да деца гледају. Моја прамба је увек говорила да се склонимо унутра да не гледамо, да не би то после сањали. Све те радње родитељи углавном гледају да одраде далеко од дечјих очију, а ми то углавном преспавамо, или нас затворе у кући, па нас позову касније кад призори нису већ толико стресни. Мене су позивали обично када је већ кожура опрљена, а ја бих је мало посолила и уролала у палачинку и онда је сласно грицкала.

Деда није имао одређен датум за клање свиња, неки су клали у новембру, неки у децембру. Код деде је то шетало, зависно од временским услова. Ако је топло он је чекао да зима добро захладни. Ове године је почетак зиме био благ и деда је чекао да зима покаже најзад своје зубе.

При свињокољу комшије једни другима помажу, толико су се извежбали да тачно знају ко шта најбоље ради. А велику улогу у овој деоби посла имају и жене. Ту се кува врућа ракија, вино, кафа – ко шта воли.

Деда се придржава старог начина свињокоља – свињу прље сламом и претворе је у ватрену буктињу. Није присталица плинских боца и бренера, јер тада кожура, а и месо нема онај прави природни мирис, а ни укус.

Чика Дане је вешто баратао ножем, обрађивао је шунке, шницле и ребарца. Прамба је као послужење донела прво печену црну цигерицу умотану у плућну

марамицу са белим или без белог лука. Хлеб је наравно из фуруне, а касније је донела салчиће са пекмезом и пите.

Из казана је испаравала пара од баревине, ту су свињске главе, кожура и разне ђаконије од којих на крају испадну укусне шваргле. Ја их признајем баш и не једем, већ меснате кобасице, али оне без белог лука, јер их праве са и без лука.

Потом је своје место у казану заузела смеша од масних делова сланине, сала који су исецкани на коцке од којих се праве чварци. Уз често мешање дрвеном варјачом, налик на чика Ставрино весло од чамца, већ када су чварци били готови, звали су прамбу да их она вешто, стрпљиво и са вољом завршава, те су чварци били румени и благо хрскави, а маст се посебно отакала у другу посуду.

Деда каже да су чварци бомбоне од свиња. Засољавала би их онако вруће, па их је усула у бели чисти чаршав, умотала и окачила о куку изнад чабра да се из њих оцеди сав вишак масноће.

Признајем да сам их обожавала, мада то многе девојчице баш и не воле да једу. И Душан и Никола су више волели танку кожурицу од чварака, још кад им деда оштрим ножем оструже остатке масноће, ммм прсте да полижеш. Душан уопште чварке није јео, за Душана су чварци бљак.

У овој повећој шупи у којој се одвијала ова церемонија клања, на једном од зидова је био постављен прави кош са платненом мрежицом. У шупи су Душан и Никола често играли кошарку кад је било лоше време напољу. И тај кош би био главни кривац што је у једном моменту могла да „оде маст у пропаст”.

На једној од сталажа за алат стајала је кошаркашка лопта и Никола је у стилу Јокића у високом луку желео да убаци лопту у кош. Лопта је летећи снажно одскочила од обруча и ударила о зид и скакутала ка отвореној канти са машћу. Канта се намерно остављала отворена да би се врела маст брже хладила. Срећом сав овај Николин кошаркашки таленат је са пажњом посматрао комшија Марко, отац Зорице и Сање, који је ту био у близини и пунио шприц млевеним месом за меснате кобасице. Притрчао је и кошаркашку лопту, попут спретног одбрамбеног играча, одбио са самог обруча у страну. Никола је све то са стрепњом посматрао и на крају снажно одахнуо – ухх – прекрстивши руке преко груди. И уместо жеља да добије аплауз за покушај тројке, умало да од маме заради „васпитни аплауз” по гузи.

VIII

Мама и тата су дошли раније да би били од користи и помогли око клања. Тату су ангажовали око роштиља. Никола је са стола, да нико не види, украо две шницле, већу је однео Линди и протурио кроз отвор жице, желећи да јој на тај начин захвали што му је пронашла телефон. И када је хтео да дотури мање парче Вити, отшкринуо је врата од оставе за дрва, Вита је снажно гурнуо улазни отвор, оборио Николу на леђа и отрчао под шупу.

Настала је јурњава за Витом, на крају га је деда сустигао и опет затворио у оставу за дрва, а Николу је мама по казни послала у кућу, а он је често провиривао кроз прозор мичући завесу.

Недуго затим и Душан му се придружио па су на таблетима играли игрице. Никола је од игрица највише волео моторе, вожњу кроз пустиње „Парис даркер”. Идол му је у стварности био наш мотоциклиста Габор Сагмајстер, а Душан је обожавао диносаурусе, доста је знао о њима, а омиљени му је био Тирекс.

У летњој кухињи у великој просторији је на столовима сервиран богат ручак. Деда га је називао ру-веч јер је то био неки спој ручка и вечере. Чорба, свињски гулаш, печење, роштиљ, печене кобасице, шварлга, неизоставни кисео купус и кисели краставчићи, љуте феферонке... „ма ко шта воле”, што би рекла моја прамба.

Много је посла, али кад се све лепо организује, много се и уради. Док су деда и баба привођили намиривање стоке крају, месарима је још само остало да усоле месо за саламуру за касније сушење у сушари. Тетица, мама, комшиница Весна су постављале тањире и прибор за јело, а прамба се позабавила да на тацне сервира пите: бундевару, кромпирушу, питу са сиром, а деда је доносио домаћу медовачу и ракију да се радници угреју.

IX

Кроз двориште се зачула песма:

„Када падне први снеег, ја упрегнем коња два,
два ватрена сокола, па се санкам ноћ и дан...”

Звуци хармонике и песме су најавили долазак чика Ставре и чика Живе, они су увек долазили на вечеру и успешно обављен свињокољ увеличавали песмом. Чика

Жива је салашарски човек, на салашу је рођен и каже ту ће и да умре, а иначе веселјак је у души.

Са чика Ставром добро другује јер му је салаш недалеко од Тисе, па га чика Ставра често посећује када иде са пецања. Нераздвојни су када се са фијакером иде на уранак, са чика Ставриног фијакера чује се хармоника чика Живе и песма. Најчешће је то репертоар песама о коњима, салашима, лову и равници од Звонка Богдана и наравно „певаду” што би прамба рекла и по наруџбини. Певају често и бећарце, за које мој школски друг Иван каже да су „аут” јер се он „ложи” на реп. И још вели: „Маторци смарају, врше диверзије на бубне опне или кратко ’благо глувима’” и још би додао „Брате! Они лепо певају, али их је гадно слушати.”

У међувремену сам отишла да се поздравим са Зораном и Сањом, сећате се то су сестре близнакиње. Вечера ме није интересовала јер нисам била гладна, а како бих и била кад сам по цео дан нешто јела, кожуре, црне цигерице, по који чварчић, салчиће... а и тата ми је направио плјеску са роштиља.

Х

Песма је допирала и кроз прозор Зоранине и Сањине собе, могли су се назирати тонови мелодија и речи песама, но ми тим звучним ефектима нисмо придавали неки значај.

Зорана, Сања и ја смо имале своје теме за разговор којима смо придавале већи значај. Али сам била ипак мало нервозна, јер сам ишчекивала када ће ме мама позвати на телефон да кренемо кући у Банатско Карађорђево. Желела сам да тај позив буде одложен за касније, и баш кад је било најинтересантније када су на ред дошле љубавне теме, зачула се мелодија телефона „ма не бих ти се јавио ни када би ме назвала”, мада би било корисно да је мој телефон одговорио мами: „Позвани корисник тренутно није доступан, молим Вас позовите касније. Хвала.”

Нисам ни стигла да изговорим: „Да, мама!”, а са оне стране жице већ се зачуо мамин глас. Рекла ми је да они крећу и да дођем кући. На брзину се изљубих са другарицама, и рекох да ћемо наставити тамо где смо стале при следећем сусрету, пожелевши Сањи да се и она заљуби.

Трчећи сам улетела у дедино двориште. Заплусну ме гласнија музика и дедин глас који је надјачавао све остале. Мора да је он наручио ту песму, јер то је његова омиљена.

„Кад сам био млађан ловац јааа,

једна ме је цура волела...”

Кроз отворену велику капију умало да налетим на одбор за испраћај који је стајао поред нашег пунта, а Никола га је звао „Пунтић Путко” и упоређивао га је са оним малим реморкером из цртаног филма који је у луку вукао велике бродове, певајући: „Ти никад нећеш одрасти мали весељаче.”

XI

Прамба је у рукама држала моју јакну, огртала ме њоме и љубила у образе. Тетица и Душан су са друге стране пута стајали и кроз отворена врата нешто причали, али са Николом. Бака је као по обичају сваки пут пред полазак као хрчак вукла у гепек: меса, колача, меда, сира... И иста сцена сваки пут, а мама је љутито говорила: „Немој мама, не треба, клали смо, доста.”

Али то не вреди, јер такве су баке и маме!

Морала сам да тркнем у летњу кухињу да се поздравим са дедом. Улетела сам у летњу, а деда је, што би рекао мој друг Иван „пао у севдах”, „ђе ме нађе”, стајао загрљен са чика Ставром док им је чика Жива развлачио хармонику.

„Сваку жену волем ја, сваку женууу волем ја

Била она плавуша, смеђа ил’ гаравуша,

Сваку жену волем јааа...”

Нагнуо се, пољубио ме у чело и у јакну ми тутну у џеп нешто џепарца, прислонивши свој прст на уста, као знак да не говорим ништа мами и тати.

„Довиђења свима”, махнула сам, мада ме сви због песме нису ни могли чути, али су разумели моје намере.

Изашла сам ужурбано из летње кухиње.

– Ивана пожури – чуо се глас мајке. – Јавили су снежну вејавицу, морамо да пожуримо да што пре стигнемо кући – рекла је мама.

Тата је већ упалио кола да мало загреје мотор, и најзад смо кренули.

А кренуо је и снег, прво мало ситнији, а после све крупнији и крупнији, права вејавица. Кришом завукох руку у свој џеп да не види Никола, у ствари да нико не види, а тамо се назирала нова „двохиљадарка” што би рекао мој друг Иван. Матори се „расекао” – председник Вучић пензионерима повећао пензије.

Наравно да о овоме нисам рекла никоме ништа, била сам истрајна у дединој жељи, а старије треба слушати зар не!?

Кроз вејање снега на путу до Башаида назирао се тек по који салаш поред пута. Саобраћаја скоро да није ни било до раскрснице у Башаиду, мимоишли смо се само са два аута и цистерном. Пут десно је водио за Меленце, лево за Банатску Тополу ка Кикинди. Ми смо продужили право према Торди, пут је био проходнији јер се у кривини у даљини назирало ротационо светло камиона који је чистио снег са пута. И он је ишао ка Карађорђеву, тако да на путу више није било ни сметова на крајевима. Тата је мало убрзао ауто, али на великој кривини између Торде и Карађорђева у близини нафтне сабирне станице због леда, ауто поче да плеше, клиза. Наш пунто се мало успунто.

Тата вештим манервима избегну излетање са пута и као чика Ставра укроти свог сокола! Мама га замоли да вози спорије, због појаве леда, и рекла: „Немој да сви завршимо као Никола у снежном наносу, успори мало.” На овај мамин закључак сви се насмејасмо, једино Никола тој пошалици на његов рачун није давао никакву важност и значај, јер је заспао још при уласку у Торду.

XII

Док су суседна места у окружењу тонула све дубље у ноћ, ми смо уласком у Банатско Карађорђево улазили у, како би мој друг Иван рекао пола у шали, а пола у збиљи, у Град светлости, добро дошли не у Париз, већ у Лас Вегас – само за вас!

Он тврди да су околна места Торда, Честерег, Александрово и Итебеј предграђе Банатског Карађорђева, зависи из ког правца му долазите у сусрет. Из Торде би то изгледало овако: прво би успут наишли на нафашку сабирну станицу, потом фарму пилића, затим хладњачу воћа „Ван Друнен фармс” где вас затим дочекује табла – Добродошли у БАНАТСКО КАРАЂОРЂЕВО. Мој другар каже са оне друге стране табле би требало да пише, ал’ сте н..... (има две верзије, друга је надрљали).

Тада улазите у део насеља који се зове Земун и он се простире до пута који се ту укршта на раскрсници која води лево за Александрово, а десно за Честерег. Семафор, бензинска пумпа „Гутеша Гас”, од пумпе десно уз пут је избегличко насеље настало после Олује које мештани кришом, како каже мој друг Иван, називају „бежанија”. Од семафора прво ка центру, а у центру кад стигнете кад видите како је, морате хтели или не, три пута да се прекрстите, јер ће вас испред нове школске хале дочекати лепа основна школа, споменик Солунском ратнику и прелепа црква Лазарица.

И док су околна села тонула у снежну ноћ, скоро са сваке друге бандере је светлела сијалица и то оне што кажу да штеде струју. У ово доба пред крај другог дневника на ТВ-у, обично се изваљени у фотељу, тросед, кауч, одмарамо и очекујемо да почне нека серија, филм или ријалити...

У нашем селу су се одмах други дан после Божића на Св. Стевана па све до 27. јануара на Савиндан одржавала културна манифестација која је ове 2018. године прославила јубилеј, 20. година постојања „Карађорђевачих прела”, и зато сада док смо пролазили кроз центар, на паркингу испред порте, на паркингу испред месне заједнице било је доста аутомобила, јер се тренутно у сали месне заједнице одржава неки од културних догађаја.

Прела представљају дружења у виду некадашњих прела са циљем да се негују стари обичаји, традиција, песма, игра, да се не забарави ко смо, одакле смо и куда идемо. Различити културни догађаји из вече у вече су се одвијали у виду промоција књига, извођења фолклорних игара, позоришних представа, ликовних и историјских изложби и песме.

Тата је због неких кућних ситних потрепштина свратио до продавнице „ПерСу”, док смо га ми чекали у ауту, а снег је и даље падао, али овог пута слабијим интензитетом. Анђели сам послала поруку да сам стигла из Бечеја и да се видимо и чујемо сутра. Тата је брзо обавио куповину јер у ово доба нема гужве и најзад смо стигли у наше двориште.

XIII

Свуда пођи али кући дођи – лепо каже народна изрека или – своја кућица своја слободица!

Тата је паркирао пунта што ближе улазним вратима куће, како би лакше изнели ствари. Ја сам откључала кућна врата и осећао се талас свежине, боја са ходника је била предивна и мачка која ми се већ мотала око ногу. Одложила сам пртљак на полице предсобља, узела мацу у наручје, пољубила је и мазила по њеној меканој главици.

Мама је ушла иза мене, вукла Николине ствари и гунђала:

– Остави сад мачку, имамо посла!

Тата је носио Николу у наручју, а Никола је био сав у зноју, чело му је „горело”, унео га је у дневну собу на тросед.

Тата је рекао мами: „Па он има опет високу температуру!”

Ја сам морала да из пртљага изнесем у кухињу колаче, месо, мед, сир да би тата препаркирао ауто у гаражу. Мама се бавила Николом да му скине високу температуру, а ја сам искористила ту фрку и гужву, истуширала се и обукла у пиџаму. Унела сам своју мацу са све њеном лежаљком од прућа и сунђерастим душеком-подметачем.

Паркет се пресијавао на светлости са лустера који је обасјавао моју дивно окречену собу. Зидови су били чаробни, баш по мојој изричитој жељи, сваки у другој боји. Леви зид од улазних врата – трула вишња, зид са прозором и жардињера у слоновој кости, десни зид иза регала са сталажама розе боје и зид од ћошка компјутера и ТВ-а у нежно зеленој боји.

Када сам желела да мој угођај буде потпун јер су ми зидови голи, у пиџами сам ушла у дневну и са врата питала:

„Мама, где ми је Бибер?“

Тата се наоштрао: „Штаа, зар ћеш сад да једеш?“

Мама се од све муке око Николе мало и насмејала: „Ма не трежи она бибер за јело, већ је то лик са постера који су молери пажљиво скинули када су кречили.“ А Џастин Бибер је поред звездиног фудбалера Вујадина Савића имао посебно централно место изнад кревета.

Мама је рекла:

„Ивана, за данас је доста, имаш сутра цео дан да лепиш своје постере по соби. Ако си гладна вечерај, ако ниси онда лаку ноћ, на спавање!“

„Нисам гладна, лаку ноћ!“

Позвала сам мацу да ми преде крај узглавља и сетила се нашег првог сусрета и од тада смо биле нераздвојне, она ми сваку ноћ пева успаванку. Уз њено брундање и предење утонула сам у дубоки сан.

XIV

У сну понекад сањам и моју мацу и увек ми се враћа наш први сусрет.

Било је то хладног, ветровитог, јесењег јутра. Крупне кишне капи су одзвањале о собни прозор. Грмљавина издалека појачала је свој топот као двопрег који би се приближавао уличном калдрмом. Сиве и црне облаке који су журили некуд, прошарали би одблесци муње и зачуо би се удар грома.

Сав овај временски мерејн утицао би да недељно преподне не проведем у сну како сам и планирала. Поред све буке, воде која се низ олуке сливала у појачаном

млазу, ипак ми се учинило да чујем мјаукање које је све више личило на вапај у помоћ. И сама сам се уплашила, охрабрила сам се да на брзину померим завесу и вирнем кроз окно. Ту испред собног прозора су се час повијале, час усправљале и тад сам приметила сићушно мало маче, склупчано, мокро, како је беспомоћно дозивало некога за помоћ. Не знам ни сама откуд ми у том тренутку снага и храброст, та дрскост и лудост! У пицами сам огрнута ћебетом скроз преко главе изјурила на улицу. Кишобран нисам ни понела јер би ми га ветар ишчупао из руку и однео ко зна куд. Ко корацима од седам миља стигла сам до мачета, зграбила га и још брже била у совојој соби.

Ни дан-данас ми није јасно како сам то успела, али неки унутрашњи порив ми је дао снагу за успех. То мало слатко маче из дана у дан ми је причињавало велику радост, изненађења и враголије. Ово маче је маче савременог доба, јер обожава миш од рачунара, а правог мислим да неће видети за живота, хах! То слатко мало маче постало је мој љубимац, већ омиљено у мој породици и друштву. Захвална сам оном хладном, јесењем дану јер се тада догодио судбоносан тренутак да се сусретну два уплашена срца и што се још једном показало да је љубав јача од свега.

XV

– Мјау, мјау, мјау – мјаукање мачке ме је приморало да шкиљнем на лево око. Стајала је пред вратима собе са јасном намером да јој отворим врата да изађе у предсобље и сачека у ходнику да јој опет неко отвори врата да изађе у двориште. Мрзело ме је да устанем, признајем, желела сам још да спавам, правила сам се да је не чујем у нади да ће одустати од своје намере. Признајем, волим да спавам али зато често ноћу читам, учим или пишем, ваљда ми је такав биоритам. Што би опет мој чувени друг рекао – права ноћна птица.

Али мама изненада бану у собу.

– Ивана, зар ти не чујеш мачку!?

Мачка искористи моменат и изађе из собе.

– Устани, можда ће неко доћи, ми возимо Николу у Дом здравља Житиште, а највероватније ћемо и до болнице у Зрењанин до доктора чика Бате, рече мама и ужурбано напусти собу.

Невољно сам устала и отишла у дневни боравак и тамо наравно заспала!

Васпитачица из старије групе у вртићу је у међувремену звала на мамин мобилни. Пренела јој је да Никола данас у дванаест часова има генералну пробу за

сутрашњи наступ у осамнаест часова у Дому културе. Била је то дечија представа којом би и најмањи учесници дали свој допринос прелима. Говорила је о породици као важном стубу друштва, одрастања и односу младих према старијима и обрнуто. Свако од предшколаца је имао своју улогу или скеч. Неко је глумио баку, неко деку са исцртаним брковима, неко маму и тату, батум или секу, зеку или куцу. На бини од сценографије био је стари креденац, фотеља, столице, сто, рам од телевизора, новине, преслица са вуницом, вретено...

Мама је информисала васпитачицу да је Никола тренутно у болници, да има високу температуру и да ако ствари буду кренуле на боље до сутра, можда се и прикључи другарима на представи, што је сада неизвесно.

XVI

До подна су се вратили из града. Тата је однео у Дом културе Николин мотор, који је Никола стварно возио и кацигу као Николин реквизит. Мотор је поставио на бину и наслонио на ногаре, а на корман поставио кацигу.

– Хоће ли Никола доћи на представу? И пожелела бих му да што пре оздрави! – Била је то његова другарица Ања.

Она је глумила Николину мајку и заиста је било као да му је мајка, права брижна мајка.

Николин тата је само слегнуо раменима и захвалио јој се на лепим жељама, јер кад то пренесе Николи биће му драго.

Васпитачица је као резерву Николи, у случају да не буде могао да дође, одредила Немању, живахног дечака који је већ опкорачио мотор и ставио кацигу. Васпитачица је Немањи читала текст који је Никола требао да изведе и дала га Немањи одштампаног на хартији, замоливши и њега и његове родитеље да помогну Немањи да покуша да научи пре почетка представе.

За то време Никола је кући пио сируп и неке таблете, чак је и промукао и држала га је висока температура, а мама му је ипак поред узглавља читала његов текст.

Никола је по сценарију био први учесник, одмах после скупљања завеса на бини. У првом кадру. Заправо чак и пре померања завеса зачуо би се што гласније Николин глас, тј. турирање мотора.

– Бррррм, бррррм, бррррм...

Силазећи са мотора и склањајући кацигу, пришао је ближе микрофону.

– Ја сам Ницо главом и брадом, у ствари право име ми је Никола, зову ме још бајкер, клемпави и брзи... али то није битно. Да не заборавим, презивам се Радуновић. Имам шест година.

Овај текст је он већ знао напамет, савладао га је још у вртићу, јер су ову представу они припремали још пред распуст. Но овај грип и висока температура су условили да би коначна верзија овог текста могла да гласи „Брррррр, брррррр, брррррр!”

Николи је било жао што није могао да буде са другарима на проби, а то је жарко желео.

Тата му је ипак пренео поздраве од свих другара, а највише од Ање што га је највише обрадовало. Сви су му и из млађе и из старије групе пожелели брз опоравак и да им се придружи, што пре.

Но, ту је виша сила, грип је умешао прсте!

XVII

Ноћ пред представу Никола је бунцао, спомињао је чика Ставру, његове коње, превртање у снегу... Затим би спомињао мотористу Сагмајстера.

Ујутру му је температура мало спала. Устао је и појео је поморанџу и банану. Сируп је сам тражио, а преко пицаме је обукао костим Спајдермена. Мало му је глас био храпав, а мама му је скувала чај.

Размишљао је да ли је Спајдермен када је био мали и имао грип могао да лети по зградама? Како је Сагмајстер на релију кроз пустињу ударио точком о камен, поломио руку и на крају кроз циљ прошао са гипсом на руци?

За ручак пред укућанима саопштио је промуклим гласом да жели да учествује на представи. Појео је и супу са кнедлицама, а сипао је ипак и једну кутлачу са резанцима, где смо сви били пријатно изненађени.

После ручка је заспао и спавао је до седамнаест часова. А шта је сањао, остаје тајна!

XVIII

Кад се пробудио, желео је да га мама још једном преслиша пред вечерашњи наступ. Мама је у руци држала текст улоге. Никола га је изговарао отежано са повременим застајкивањем због напада кашља.

– Добро је! – рече мама.

– Само храбро, полако и опуштено.

Охрабривао га је и кум из Немачке.

Никола је обукао бајкерску јакну што му је кум Илија донео.

Касније је ту јакну често облачио када је ишао на мото-скупове са татом у Мужљу, Торак, Бечеј.

Мама је обукла црне чизмице на цибзар, фармерице и црну јакну, па је тако и она изгледала као прави бајкер.

Затим га је мама очешљала и везала дугачку коврцаву плаву косу у коњски реп.

Мој брат Никола, иако је у јануару напунио шест година, звучаће можда чудно, до сад се никако није шишао.

Прво га је на крштењу због обреда свештеник мало стригнуо маказама и тек понекад само мало крајеве који су процветали скраћивала је мамина другарица, фризерка Маша.

Често су га још док је мањи био, они који га нису познавали, ословљавали са девојчице, а он је љутито одговарао: „Нисам ја девојчица, ја сам декач!”

Декач је говорио, јер није знао правилно да изговара дечак.

Када смо мама, тата, Никола и ја аутом стигли пред Дом културе, сви паркинзи су већ били заузети, и онај испред порте и испред продавнице, па чак и испред поште на главној улици, па је зато тата морао да паркира код Мише пекара.

Упутили смо се у Дом културе, сместили у партер, јер се по договору са мамом ту сместила и наша кума, а Никола је отишао иза бине.

Сала је биле дупке пуна!

Балкон, партер и стајања у међупростору намењеном за пролаз до зида, такође.

У публици су биле маме, тате, баке, деке, ујне, стрине, браће, сестре, тече и тетке, комшије ових будућих првака. И сви су они као и глумци иза сцене нестрпљиво ишчекивали да се завесе бине подигну и да почне представа.

Мама је наравно још док је Никола данас после ручка спавао, када се уверила да се здравствено стање поправило, обавестила васпитачицу да Никола има велику жељу да присуствује представи, што је и васпитачицу јако обрадовало. Био је договор да Никола дође пред сам почетак представе, да би имао што краћи контакт са децом због грипа.

Николино појављивање и долазак је код деце изазвало велику радост и свако се обрадовао на свој начин. Сви су били изненађени сем васпитачице која га је срдачно дочекала и охрабрила. Једино је можда Немања ипак био мало тужан јер се уживео у улогу бајкера и морао је Николи предати кацигу.

Васпитачица је објашњавала Николи како да рукује микрофоном на пристојном одстојању, да када сиђе са мотора добро чује преко звучника.

Жагор и причу у публици наједном, изненада, ко оштрим мачем, пресече изненадна грмљевина иза завеса!

– Бррррррррм, бррррррррм!

Чудно турирање мотора, коме као да су карике мало зарибале или користи чист бензин, уместо мешавине.

Сву ту непознаницу одгонетнуло је повлачење завесе у страну.

На бини се у првом плану појавио мотоциклиста са кожном јакном и кацигом на глави, брррм, брммм, брмммм се пригушено смањивало као да је гориво сипао на нашој сеоској пумпу „Гутеша Гас”, као да у том гориву има мало воде и мотор је почео да трокира, да се гуши, кашљуца и јако кину!

Све то код публике изазва смех и аплауз.

Никола се мало уплашио, скинуо кацигу, сишао са мотора и приближио микрофону.

Али дужина аплауза као да му је добро дошла да узме мао даха, јер се био мало заморио, јер то све поред његовог стања, беше велики напор.

Тај звук мотора није од запеклих карика, већ од гласних жица. Погледа укосо, одмах поред смежуране завесе и васпитачица га осмехом и држећи фиге охрабри да настави, климајући главом.

Васпитачица је ту била као суфлер, ако неком нешто зашкрипи око изговарања текста. Публика је није могла видети, на њу нису ни обраћали пажњу, сав фокус је био усмерен на актере ове представе.

Преко разгласа и звучника се опет зачуо дрхтав, промукао глас, али одлучан.

– Ја сам Ницо главом и брадом, зову ме још и бајкер, клемпави и брзи... али то није битно... Да не заборавим, презивам се Радуновић.

Па га опет напа' талас кашља –ааакхкаакс!

Кину снажно склањајући длан са усана па рече: „Извините, мало сам прехлађен.”

Тад се само опет зачуо аплауз. Кад се стиша овација на отвореној сцени васпитачица му трипут климну главом да настави и Никола тад охрабрен изговори као из запете пушке.

– Имам шест година, идем у школицу коју обожавам, а највише обожавам другаре и једну Милицу са плавим чуперком. Нажалост, Милица ме уопште не примећује, она љуби једног паметног и послушног Алексу... Маа, шта ме брига!

Е сад желим да вас упознам са мојом породицом. Ту ме сви воле, мазе и пазе, штите и угађају ми и још свашта... Они су моји и волим их највише на свету. Ту је моја мама Наталија – то је била Ања. Пришла је и пољубила га је (иако то није по сценарију). Никола мало поцрвени, па настави са набрајањем.

Како је кога споменуо, они су му прилазили из полукруга столица где је био тата Лазар, сестра Софија, брат Сава, деда Лука, баба Олга и његов мезимац зека Сима, звани Симче.

Када је Никола извео своју задату тачку, поклонио се, мада се то ради на крају представе.

Публика га је још једном поздравила громогласним аплаузом. И тада се по сценарију повукао са бине идући ка васпитачици, остављајући своју „породицу” да и она одглуми задате улоге.

Васпитачица га чврсто загрли.

– Браво Никола, било је одлично!

Затим је сео у онај полукруг од столица на бини на своје место не ометајући даљи ток представе.

Мењали су се ликови и како је ко завршавао тачку, тако су њихови чланови породице иницирали аплауз, а остали су радо подржавали.

Било је ту скечева, шала, комичних ликова и договорштина. И представа је постигла већи успех него што би ико очекивао. На крају су сви глумци пришли ивици бине и заједно се поклонили публици, а публика их је частила заслуженим аплаузом.

За глумце и васпитаче је касније приређен свечани пријем преко пута у сали месне заједнице, где су деца наставила своје дружење.

Никола је нажалост после приредбе морао одмах кући, да попије сируп. Тата је кроз масу гурао моторић до нашег аута.

Из масе су неки добацивали: „Браво Ницо!” Никола је у својим рукама држао кацигу и пакетић. Осећао се као Сагмајстер када после релија улази кроз циљ, а публика му кличе са свих страна. Био је поносан на себе, а и на своје другаре!

XX

Морам признати да нам је тај Николин грип и висока температура у кући пореметила планове.

Иако је то личило на мачји кашаљ, сви смо некако изгубили редослед ствари, све смо запоставили и приоритет давали Николином оздрављењу.

Тако да ја нисам имала времена да средим своју собу. У ствари можда сам и имала, али признаћу, бићу искрена, била сам лења. И ето после два дана наканим се и одлучно решим да прионем на посао.

Голи зидови, на то нисам навикла.

Из оставе сам извадила постере које су молери пажљиво скинули, да се који не би поцепао, иначе бих полудела. И поред свог пажљивог труда молерских мајстора, неки постери су били мало поцепани, била сам бесна, али нису их они исцепали, сетила сам се. Никола је био нешто љут на мене, умислио је да сам му ја сакрила ролере, па је онако из пакости улетео у моју собу и желео да ми напакости. Покушао је да ми одлепи са зида постере који су му били у домету његових рука. Били су то постери у доњем делу зида, и нису баш нешто ни битни сем једног, али шта је – ту је.

И док сам лепила постере, позвала ме је другарица Анђела телефоном.

О, Боже, толико тога ми је напричала и толико тога се издогађало док сам ја била у Бечеју, причала ми је о прошлој журки, па ко је са ким раскинуо, па ко је кога смувао. Не могу да верујем! Брате!

У ствари знала сам ја да ће мени то да се деси...

И тако ћаскале смо ми изгубивши представу о времену.

Причале смо једно читаво полувреме колико траје фудбалска утакмица. Када су ми се усне већ осушиле, било је крајње време да завршим разговор. Да, брате, мало попијем воде.

Тад ми Анђела рече да има нешто важно да ми каже, да се баш сад сетила, али то ће ми рећи у четири ока. Каже дошла би до мене.

– О, Анђела, немој данас, видећемо се вечерас на прелима, у тешкој сам фрци, хаосу, сређујем собу. Кад средим гајбу, позваћу те. Тао!

Заиста се трудим да своју собу одржавам уредном, али се деси да некад буде мало хаотично. Па то се може десити свима, зар не!?

Ето, на пример, мада то није за пример другима, некад признајем буде ми неки лист на поду, неки стих који касније или заврши као стих у некој песми или у канти за отпад.

Некад кад касним ујутру у школу немам времена да сложим постељину, књигу неку не вратим одмах на полицу, а мама има обичај да само отвори врата и каже: „Ивана, молим те, среди тај кокошињац!” „Али, мама, то је креативни неред.”

Озбиљно прионувши на посао и педантно уз доста труда и мука, лепљење постера сам привела крају.

Мада тај посао траје током целе године.

Све то условљавају нови трендови, нови спортски догађаји, нови концерти итд.

Урађеним послом сам била више него задовољна!

Централно место одмах спрам врата изнад кревета заузимао је Џастин Бибер и мој звездаш Вујадин Савић, па онда сви остали.

Ту је Раста, Ана Николић и многи други.

Можда овај зид моје собе неком случајно ко завири кроз врата остави лош утисак о мени и самој соби, која кажу чини трећину живота човека, јер човек једну трећину живота проведе спавајући.

На мом зиду као што видите налазе се певачи, спортисти, глумци, неко можда мисли да имам лоше узорке и да се замлаћујем музиком и да немам праве вредности, али свака генерација са собом носи неки бунт, па тако и моја. Али ја од свих њих извлачим само најбоље, они су у мојим замењеним данима за ноћ често инспирација, уз које пишем песме, читам неку књигу или школску лектуру.

Писање ме чини срећнијом и испуњенијом, ма колико да сам по цео дан физички радила или са другарицама била на кошарци, у шетњи, вожњи ролерима, бициклом.

Једноставно писање ме одмара и релаксира. Обожавам књижевност, поезију. Сан ми је да једног дана објавим своју прву књигу. Да моје песме које пишем и које су до сада на моје велико задовољство лепо прихваћене, неке и награђене, објавим.

Не волим да говорим о себи, о нама не говоре наше речи – слаткоречивост, о нама најбоље говоре наша дела.

И зато кад неко погледа ову страну зида, ја га називам креативни кутак, о станару овог кутка променио би мишљење.

Моје песме, моје приче су лепе попут слика, уоквирене и окачане на том зиду.

За њих ме вежу лепа сећања, нешто је писано јер дође само по себи, а нешто је на задату тему за конкурсе.

Писање ми је донело много тога лепог – упознавање нових другара, нова познанства и пространства, да отпутујем негде где се може стићи само маштом.

Док сам качила ове своје радове, брисала оквире и стакло, навирала су сећања, како је моје дело настајало и та блажена мука ме је све више челичила да то свако дело добије баш такав обрис, лик као кад вајар четком и глетом клеше, брусци камен, дрво, све док на крају не осети да је то-то!

Велика ми је срећа и задовољство што у мојој Основној школи „Никола Тесла” у Банатском Карађорђеву излази школски лист „Солунац” и што ученици учествују у његовом стварању, па ту могу да испољим и своју креативност.

Веома сам захвална нашој разредној, наставници српског језика Милани Рајић која нам даје пуну подршку.

Постојање овог школског листа, који је у прошлој 2017. години, проглашен за трећи у Србији у категорији основношколских часописа, и који је ове године обележио свој мали јубилеј (изашао је 30. број), веома ме радује.

То је производ, нешто што представља свеукупни рад ученика и њихових наставника на врло високом нивоу.

Трудим се да и моја маленкост да свој допринос да и даље останемо тако високо ранжирани, а мотив нам је више! Преостају још два степеника до врха победничког постоља.

Окачивши те литерарне радове, остало ми је још да средим и сложим полице са књигама, дипломе и захвалнице.

Пријатно се осећам кад су ми књиге у окружењу.

Нажалост, мој кутак није толико велик, па само има места на два полицама на зиду.

Књиге ми поклањају за рођендан, добијам их као неку награду или их купујем од свог џепарца.

Заиста је био велики догађај када сам посредством школе пре две године, аутобусом посетила Београдски сајам књига. Било је чаробно! На једном месту толико

тога, невероватно! Па још имате ту част и привилегију да вам омиљен писац потпише ту његову нову књигу.

Сањала сам тако једном да ја седим иза штанда познатог издавача и потписујем неко своје дело. Отегао се ред и сви су љубазни, сви желе да се са мном сликају, купују књиге, а мене је већ заболела рука од аутограма и исписаних посвета.

Било ми је жао што нисам још дуже сањала, али је zazвонио будилник и морала сам да се спремам за одлазак у школу.

Када сам тај сан испричала у школи Анђели, то је касније сазнао и Иван и само прокоментарисао: „Што је баби мило, то јој се и снило.”

Причала ми је једном бака, она је на Богојављење сањала као девојка момка Бошка и ето данас је тај Бошко, мој деда Бошко.

Још ми је рекла: „Пази шта сањаш и желиш, можда ти се и оствари” и додаде „од својих снова, никад не одустај”.

XXI

Те године на сајму сам поред осталог купила и књигу Марије Жежељ „Мој слатки живот”.

Ту се говори о једној тринаестогодишњој Нађи којој је школа попут гладијаторске арене, а на трибинама су популарне девојчице.

Она бира да се повуче у један другачији свет у коме важе друга правила.

Првак је државе у пливању у слободном стилу, облачи се неупадљиво, у слободно време воли да спрема колаче, не носи хаљине чак ни на рођендан млађе сестрице, чији је једини сан да буде принцеза кад порасте.

А онда у живот јој улази шарманти Филип, њена прва симпатија, и неко поред кога се осети како изгледа лакоћа живљења. Филип је део популарног друштва, у чијем је срцу неодољива Нина и под њеним утицајем Нађа ће ускоро пожелети да постане неко сасвим другачији.

А она нема искуства у гладијаторској арени.

И ускоро ће ствари поћи ужасно наопако...

А шта је даље било, ако сам неког заинтригира од својих вршњака, знаће ако прочита сав текст између корица ове књиге у розој боји.

Књига је поучна и за наш узраст – тинејџерски.

Сложила сам књиге себи само логичним редом и да ме неко доведе у другу просторију и упита за редослед набројала бих би му по реду како која иде у том низу. Све сам их прочитала и све су ми драге и вежу ме за неки леп тренутак.

XXII

За моју генерацију влада погрешно мишљење да само буљимо у телефоне, а то најчешће говори моја прамба, па остали.

Висимо на компјутерима, блејимо, зујимо, глупирамо се.

Да нас све мрзи и да ни за шта немамо воље, а то је погрешно јер нас и не познају довољно.

Да се замлаћујемо са ријалити програмима, што нам пласирају приватне ТВ станице.

Бака ми је једном приликом рекла да је богат човек онај који може да на прстима једне шаке изброји праве пријатеље.

Да нас држава школује, а ми бежимо преко.

Истина сви идемо за бољим животом, али пре век се исто ишло до Америке, Канаде, Немачке и ко зна куд „трбухом за крухом”.

Само млади данас одлазе да би стекли још веће знање, па ће можда то једног дана приметити и код нас.

Људи теже за бољим животом, трагају за већим стандардом и лагоднијим животом.

Не памтимо последње ратове, бомбардовања јер смо рођени после њих, али осећамо последице свега тога јер се још о томе говори и чујемо старије како још нису ране зацелили.

Спомињу како хоће да нам отму већ отето Косово, а Вучић још вуче и не да.

Иван, дечак који поред свих својих несташлука, ипак нам је свима драг, да је живео у Грчкој за време када су филозофи на трговима држали своје приповеди, данас сви би га знали и цитирали као великог филозофа.

Он и за Косово има своје мишљење, како би решио тај проблем.

КОС-ОВО, нама КОС (Косово остаје српско) јер Косово је срце Србије, а срце је горе у грудима, а њима ОВО (ово доле), зна се шта је доле.

Можда су то преозбиљне теме за нас клинце, али од њих зависи да ли ћемо сутра постати инжењери, лекари, професори, или можда шофери...

Мало сам одлутала превише у област која моју генерацију не би требала да интересује, али нажалост живимо у таквим околностима и таквом времену.

И о ријалити програмима ми имамо наш став, то је у наше име изнела наша другарица Катарина из седмог разреда у „Солунцу”.

Цитираћу њене речи:

„Једна од најпопуларнијих тема на интернету и друштвеним мрежама која се провлачи је управо ријалити. Овај феномен се провлачи већ неколико година кроз медије. На страницама школског листа нико још није озбиљно причао о томе колико то заправо утиче на људску психу и због тога имам потребу да јавно кажем своје мишљење и мишење многих у мојој околини.

Ријалити шоу је за многе неедуковане људе велика забава, али за оне едуковане он је чиста глупост. Људи гледају у то не размишљајући на који начин ријалити утиче на њихову свест, они се тако заглупљују. Навешћу један пример за ријалити који је у Србији и шире веома популаран „Парови”. Тамо се може видети само мржња, насиље, непоштовање и варање, простаклук и безобразлук. Овакве емисије би требало да буду забрањене, барем деци, најпре од стране родитеља, а затим од стране ТВ оператера.

Нажалост овакви програми дају деци лош пример, те могу очекивати да ће деца исто то радити.

Свесни смо да људи од овога зарађују, али зар не би боље било да зарађују на неки достојанствен начин, да уместо ријалитија снимају емисије образовног карактера за децу и одрасле, које би показале како и едукативне емисије могу да буду забавне!”

Најбољи лек против ове појаве је учење и неговање правих вредности.

Најбољи доказ да је моја генерација како кажу ови старији на добром путу, а не на странпутици је то што добро учимо и трудимо се да будемо добри људи.

Наравно има ту и несташлук, али све се то опрашта, јер то је све нормално у одрастању.

Од послова око сређивања собе остало ми је још да окачим дипломе и захвалнице.

И тако када би ми другари и другарице долазили, као и родбина, коментарисали би како су се пре качиле тапете у соби, а данас неки каче и своје медаље за вредно и марљиво учење и рад.

Да не би звучало као хвалоспев споменућу да сам у централно место на том зиду поставила слику мога разреда са разредном, наставницом српског језика и књижевности. А око слике захвалницу из школске 2016/2017. године за како кажу:

ОШ „Никола Тесла” Банатско Карађорђево

поводом обележавања Дана школе

додељују захвалницу:

Ивани Јанков

за остварена висока достигнућа у образовно-васпитном процесу, током 2016. и 2017. године, у промоцији образовања међу вршњацима и допринос свеукупном угледу школе

Директор: Ангелина Маљковић Жрале

Није без разлога централно место на овом културном кутку заузела слика мог разреда.

У школском споменару чувам слике од првог разреда. Заиста је интересно како брзо растемо и мењамо се. Од оних клинаца, буца, израстамо у лепушкасте девојчице и дечаке. Дечаци су ми јако смешни, нарочито кад залижу косу. Код девојчице то је сасвим нормална појава, прве шминке, пудери, лакови за нокте.

Многи од нас држе стони календар са ликом Јане Дачовић и њен блогерски приручник „Лепота”. За неупућене који би отворили тај приручник, помислили би да је то бојанка, слична оној што добија мој брат Никола у вртићу.

XXIII

У нади да се мој брат Никола више неће понашати у мојој соби као хулигани у току предизборне кампање када цепају плакате. Тако се надам да неће ни он цепати моје постере. Да неће певачицама маркером цртати микрофон, а фудбалерима Црвене звезде рогове, то сам га упозорила пред родитељима и обећао је да се то више неће поновити.

Анђела је била одушевљена изгледом моје собе и можда мало завидна.

Са Анђелом сам била на прелима, гостовало је КУД „Вила” из Новог Сада, то је фолклорна дружина која на врхунском и скоро професионалном нивоу изводи игре из Србије, Војводине, косовски циклус, врањске игре, која има и свој оркестар и од њих смо могли стварно пуно тога да научимо. Са њима смо се после дружили у месној заједници, дружили смо се до дубоко у ноћ када смо се морали растати, они за Нови Сад, а Анђела и ја кући.

И баш те ноћи тачно у поноћ по предању кажу на Богојављење се отвара небо. Анђела је за себе помислила жељу, а и ја сам своју закључала дубоко у себи и сетила се речи моје прамбе: „Пази шта желиш, можда ти се и оствари!”

А ја од својих снова никад не одустајем!

XXIV

Наш наступ на прелима је, како коментаришу они коју су нас гледали, био врло успешан. Били смо инспирисани полетном, лепршавом игром „Виле” која је побрала велике аплаузе претходне ноћи.

Наше КУД „Илија Прерадовић” је после мало дуже паузе недавно почело понова да се активира, па смо ми млађа и мало старија група поново заиграли на сцени. Лепо нам је, дружимо се и негујемо старе традиционалне игре и песме наших предака.

Наш наступ су увеличали наши чланови карађорђевачког вокалног ансамбла „Личка капа” песмама из завичаја – Лике.

Свесни смо да можемо бити још бољи и трудићемо се да то постигнемо!

Од активности које сам морала да обавим је и литургија у нашем православном храму Лазарица где је после литургије свако од деце рецитовао по неку песму о Светом Сави. Од свештеника смо добили по пакетић, а затим смо у основној школи одиграли глумачку представу са темом из живота нашег првог просветитеља.

XV

Моји снови и тежња за књижевношћу су се огледали и у писменим школским радовима. Била сам искрени сањар о будућности.

Једном сам себе видела и као наставника српског језика. Још од основне школе имала сам жељу и жудела за тим да постанем наставница српског језика.

Била сам одлична ученица и ниједан предмет ми није представљао проблем, превагнула је љубав према културном благу српског језика.

Та жеља ми се остварила, ја сада радим у Основној школи „Никола Тесла” у Банатском Карађорђеву.

Посебно ми је задовољство да радим у овој школи, јер сам и ја била ученица ове школе, па из тог разлога разумем жеље, прохтеве и проблеме из угла ученика. Трудим се да им са великом љубављу и разумевањем објасним градиво по узору на

моју наставницу Милану Рајић која је тренутно моја колегиница и директорица ове школе.

Ја сам одељенски старешина петог разреда, техника је много напредовала и много помаже деци у савлађивању гладива, али имам утисак да је другарство у односу на данашње време некад било присније и веће. Техника је успоставила бржу комуникацију, али нажалост већу отуђеност међу другарима.

Понекад док седим за катедром као да чујем жагор мог одељења, цику Марка и Ђурића, филозофирање Ивана, умиљате гласове Наде, Милице и Жељане и глас Николе Сучевића који запиткује да ли су урадили домаћи задатак из српског језика, а сви одговарају са – НЕ!

Данас су то одрасли успешни људи, неке је живот нанео и одвео да живе у Канади, а неке чак у Аустралију.

То несташтво су пренели на своју децу тј. моје ученике, али код мене имају толеранцију, јер као што сам вам рекла, разумем их, јер је то све у границама пристojности.

Када бих опет бирала своје занимање, одлука би била иста, јер је ипак бити најлепше наставник српског језика.

Нажалост, темпо убрзаног живота прети српском језику, који је већ одавно угрожен, а слабо ко га и негује. Много је скраћеница, поштапалица, страних израза. Све то прети српском језику као непроцењивом културном благу, које треба неговати.

Овај скромни запис без великих очекивања нека буде мој скромни допринос према том циљу.

Знам да ово можда није у домену неке веће књижевне вредности, али разумећете још једну малу девојчицу, јер свет је леп када сањамо.

Насловила сам је „Сањар будућности”, а могла је и добити и оригинални назив „Седам дана грипа”, наиме после Николиног грипа који је прошао бурно, ја сам добила грип.

Седам дана у мојој соби за маштање, време је пролазило брже, интезивније, али помало малаксало.

На ТВ-у се вртио оглас за дечији роман, и тако је све почело.

Једног дана кад све ово постане далека прошлост, нећемо дозволити да је покрије заборав, остаће драга сећања на један делић нашег одрастања, неко ће прочитати овај запис, и сетити се лепих тренутака из далеког детињства.

Ко зна можда се и оствари она замишљена жеља на Богојављенску ноћ...

Ивана Јанков